DOŚWIADCZAMY ŚWIATA PRZEZ NATURĘ

SZKOLNE ARKUSZE PRACY

BLOK 9:

JAK PTAKI OPIEKUJĄ SIĘ MŁODYMI?

Seeing the world through nature

Pobierz aplikację “Meet the Birds” / “Poznaj Ptaki”

Do wykonania niektórych zadań przedstawionych w kartach pracy przydatna będzie aplikacja na telefon. Aby ją pobrać, należy przejść do internetowego sklepu z aplikacjami (App Store dla systemu iOS lub Google Play dla systemu Android) i wpisać nazwę “Meet the Birds” w polu wyszukiwania. W pobranej aplikacji można wybrać polską wersję językową.

Utop

BirdLife INTERNATIONAL PARTNER

BirdWatchIreland

BirdLife Cyprus

BirdLife MALTA

Zwiazek Niewidomych Polski

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.
Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.
PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Ten utwór jest na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe. Tekst licencji można znaleźć pod adresem: http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

BLOK 9
JAK PTAKI OPIEKUJĄ SIĘ MŁODYMI?

Kontekst: Wykorzystując zdjęcia gniazd różnych ptaków oraz ich jaj i piskląt, opisz uczniom, jak wygląda każde gniazdo, opisz kształty jaj i to, jak różne są pisklęta w zależności od gatunku. Można też przynieść do klasy stare ptasie gniazdo, aby uczniowie mogli poczuć jego wielkość, kształt i fakturę.

Problemy szczegółowe	**A. Ile piskląt może znajdować się w gnieździe? W jaki sposób ptasi rodzice opiekują się swoimi pisklętami?**	**B. Co zrobić, gdy znajdę pisklę?**
Aktywności w terenie	Podczas wiosennych spacerów po parku, miejskim, ogrodzie lub lesie, wypatrujcie ptaków niosących pokarm dla swoich piskląt. Stańcie przez chwilę w ciszy, obserwujcie ich zachowanie i wsłuchajcie się w ich nawoływania. Być może domyślicie się, gdzie jest gniazdo i usłyszycie pisklęta domagające się jedzenia. Posłuchajcie wysokich dźwięków wydawanych przez pisklęta. NIGDY NIE ZAGLĄDAJ DO GNIAZDA! PRAWO ZABRANIA NIEPOKOJENIA PTAKÓW GNIAZDUJĄCYCH. Możesz użyć karty obserwacyjnego do robienia notatek **(S9/A/1).**	Wycieczka klasowa **(S9/B/1)** do ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt pomoże kształtować u dzieci właściwe postawy wobec dzikich zwierząt oraz dostarczy im podstawowej wiedzy na temat tego, jak zwierzętom można pomóc. Można również zaplanować wycieczkę do gabinetu weterynaryjnego lub ogrodu zoologicznego (dział edukacyjny).
Obserwacje i eksperymenty w pomieszczeniach		Przygotujcie się do wycieczki do ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt i przeprowadźcie wywiad **(S9/B/2)**: • Sprawdźcie na stronie internetowej, jaki jest zakres działalności najbliższej placówki rehabilitacyjnej. • Przygotujcie zestaw pytań, które chcielibyście zadać pracownikom placówki. • Wybierzcie spośród uczniów pięciu „dziennikarzy", którzy przygotują się do rozmowy z pracownikami placówki. • Po powrocie z wycieczki omówcie i przygotujcie zasady postępowania w przypadku znalezienia pisklęcia, które wypadło z gniazda **(S9/B/3).** Opracujcie je, wykorzystując własną wiedzę i zdobyte informacje.
Zadania plastyczne i grafomotoryczne		Przygotujcie plakaty informacyjne lub instrukcje słowne wyjaśniające, co należy zrobić, jeśli znajdzie się pisklę, które wypadło z gniazda. Podzielcie się tym z innymi uczniami i nauczycielami w szkole.
Zadania językowo-literackie		Formułowanie pytań do wywiadu. Pisanie/redagowanie tekstów na plakat i/lub instrukcji słownych.

KARTA OBSERWACYJNA: PISKLĘTA KARMIONE PRZEZ RODZICÓW

Wskazówki dla nauczycieli: *Wybierz się z uczniami na spacer do parku lub w inne miejsce w sąsiedztwie szkoły. Obserwujcie występujące tam ptaki i nasłuchujcie, czy słychać ich śpiew. Przedyskutujcie, w jaki sposób ptaki karmią swoje pisklęta. Możesz pokazać uczniom film pokazujący karmienie piskląt i opisać go uczniom niewidomym. Uczniom słabowidzącym możesz zadawać głośno pytania i notować ich odpowiedzi.*

Czego potrzebujesz?

- karta obserwacyjna

Zadania i pytania:

1. Wsłuchaj się w głosy wydawane przez ptaki. Czy słyszysz głośne i natarczywe nawoływania?
2. Jak myślisz, brzmią one jak głosy ptaków dużych czy raczej małych?
3. Czy słychać nawoływania piskląt?
4. Jeśli tak, czy brzmią niecierpliwie czy spokojnie?
5. Czy przestały nawoływać, kiedy ktoś się do nich zbliżył?
6. Czy słyszałeś/słyszałaś wcześniej takie głosy?

Opis zachowania piskląt przy karmieniu:

Po wykluciu się jaj, rodzice ptaków są bardzo zajęci karmieniem i wychowywaniem piskląt. Kiedy uda im się znaleźć pożywienie dla swoich pociech, dorosłe ptaki wracają do gniazda, aby przynieść jedzenie pisklętom. Dzieje się tak wiele razy każdego dnia. W zależności od gatunku ptaka, przynoszone jedzenie może być maleńkim owadem lub małą gąsienicą trzymaną mocno w dziobie rodzica, lub nawet małą kulką złożoną z wielu owadów.
Pisklęta są w gnieździe zawsze czujne, cierpliwie czekając na następny posiłek. Gdy tylko zobaczą, że jeden z rodziców zbliża się do gniazda, pisklęta zaczynają wołać z całych sił, prosząc rodziców o jedzenie. Ich dzioby są szeroko otwarte, kiedy popiskują i szybko trzepoczą skrzydłami, aby zwrócić uwagę rodziców. Rodzic zbliża się do jednego z piskląt, wkłada dziób w jego otwarty „pyszczek" i upuszcza jedzenie. Następnie natychmiast opuszcza gniazdo i udaje się na poszukiwanie kolejnego posiłku. W zależności od gatunku ptaka, karmienie piskląt może odbywać się nawet bez lądowania rodzica w gnieździe, a tylko w trakcie przelotu obok niego. Proces ten jest powtarzany wielokrotnie każdego dnia, ponieważ pisklęta potrzebują dużo pokarmu, aby rosnąć.

PLANOWANIE WYCIECZKI DO OŚRODKA REHABILITACJI DZIKICH ZWIERZĄT

Wskazówki dla nauczycieli: *Jeśli ćwiczenie to jest wykonywane w klasie, należy pamiętać o wyposażeniu uczniów w przyjazne dla komputera technologie wspomagające osoby słabowidzące, takie jak oprogramowanie do odczytu ekranu lub oprogramowanie powiększające. Można też zadać uczniom pracę domową, tak by mogli ją wykonać we własnym czasie i przy użyciu własnych urządzeń, a następnie przedstawić odpowiedzi w klasie. Aby nie przeciążać uczniów, konkretne pytania można przydzielić konkretnym osobom.*

Czego potrzebujesz?

- komputer z dostępem do Internetu
- rzeczy zebrane na rzecz ośrodka (przedtem dobrze jest dowiedzieć się, jakie potrzebne przedmioty uczniowie mogą i są w stanie zgromadzić)

Zadania i pytania:

1. W jakim celu chcemy odwiedzić ośrodek?
2. Gdzie znajduje się najbliższy ośrodek rehabilitacji dzikich zwierząt?
3. Kiedy możemy odwiedzić ośrodek rehabilitacji dzikich zwierząt?
4. Jak dojedziemy do ośrodka?
5. Co powinniśmy zabrać ze sobą?
6. Jak możemy zapakować przedmioty, które zebraliśmy?
7. Czy potrzebna jest nam pomoc? Jeśli tak, to kogo poprosimy o pomoc?

WYWIAD Z PRACOWNIKAMI OŚRODKA REHABILITACJI DZIKICH ZWIERZĄT

Wskazówki dla nauczycieli: *Można przydzielić uczniom zadanie domowe polegające na przygotowaniu pytań do wywiadu, a następnie omówić je na forum klasy. Wskazane jest wyposażenie uczniów w urządzenia nagrywające, ponieważ ułatwia to notowanie odpowiedzi. Upewnij się, że uczniowie potrafią obsługiwać urządzenia i wiedzą, co robić w przypadku, gdy sprzęt nie działa zgodnie z oczekiwaniami.*

Rzeczy, o których należy zadecydować, przygotowując się do wywiadu:

- Czego chcemy się dowiedzieć?
- Jakie pytania zadamy, żeby się tego dowiedzieć?
- Kto będzie nas reprezentował w trakcie rozmowy?

ZNALEZIONO PISKLĘ, KTÓRE WYPADŁO Z GNIAZDA – CO ROBIĆ?

Wskazówki dla nauczycieli: *Poniżej znajduje się lista działań, które ktoś mógłby podjąć, gdyby znalazł pisklę poza gniazdem. Poproś uczniów, aby wybrali z tej listy najbardziej odpowiednie działania, a następnie wspólnie przedyskutujcie je.*

Ewentualnie przedstaw uczniom te działania w formie pytań i poczekaj na ich spontaniczne odpowiedzi. Jeśli zbierzesz wystarczającą liczbę propozycji, podsumuj dyskusję podając dobre rozwiązania.

Możliwe działania:

- Nie robimy nic i pozwalamy, by natura sama sobie poradziła. (Nie)
- Podnosimy ptaka i zabieramy go ze sobą do domu, aby się nim opiekować. (Nie)
- Staramy się karmić go tym, co możemy znaleźć w okolicy, a następnie umieszczamy go z powrotem w gnieździe. (Nie)
- Sprawdzamy, czy ptak jest już opierzony jak dorosły czy też ma jeszcze puch? (Tak)
- Jeśli ptak jest w pełni opierzony i nie jest ranny, nie robimy nic i zostawiamy go w spokoju. (Tak)
- Jeśli ptak nie ma „dorosłych" piór, staramy się zlokalizować gniazdo i z pomocą osoby dorosłej, umieścić go tam z powrotem. (Tak)
- Kiedy wkładamy ptaka z powrotem do gniazda, czekamy, aby sprawdzić, czy rodzice przylecą do gniazda. (Nie)
- Jeśli nie możemy zlokalizować gniazda lub nie jesteśmy w stanie pisklaka tam włożyć, zabieramy go ze sobą do domu, aby się nim zaopiekować. (Nie)
- Jeśli nie możemy zlokalizować gniazda lub nie jesteśmy w stanie pisklaka tam włożyć, zawozimy go do ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt, gdzie pracownicy się nim zaopiekują. Pisklę przewozimy w pudełku z małymi otworami, które zapewnią mu dostęp powietrza, grubo wyścielonym wełnianą lub polarową tkaniną. (Tak)

(CK)

(CK)

Niniejsze materiały, przeznaczone dla nauczycieli pracujących z dziećmi niewidomymi i niedowidzącymi, przygotowano w ramach projektu „Doświadczamy świata przez naturę". Zostały one oparte na zasobach edukacyjnych OTOP, które były rezultatem projektu „Żyjemy w zgodzie z naturą", a zawarte w nich propozycje zaadaptowano do pracy z dziećmi z osłabionym widzeniem, tak aby w jak największym stopniu umożliwić im poznawanie przyrody w bezpośrednim z nią kontakcie.

W projekcie brały udział organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną ptaków, zrzeszone w międzynarodowej federacji BirdLife International. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP) było liderem przedsięwzięcia, w które zaangażowane były także stowarzyszenia: BirdWatch Ireland, BirdLife Malta oraz BirdLife Cypr. Partnerem merytorycznym projektu, współpracującym w zakresie adaptacji materiałów wyjściowych dla potrzeb nauczania dzieci niewidomych i niedowidzących, był Polski Związek Niewidomych.

Oba projekty zrealizowano przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej (program Erasmus+).

AUTORZY:

KONCEPCJA I TEKST MATERIAŁÓW, PRZYGOTOWANYCH W RAMACH PROJEKTU „ŻYJEMY W ZGODZIE Z NATURĄ":
Iwona Majcher
Katarzyna Rosińska
Ryta Suska-Wróbel

PROJEKT OKŁADKI I GRAFIKI NA OKŁADCE:
Wiktor Tabak

ILUSTRACJE:
Juan Varela (JV)
Marek Kołodziejczyk (MK)

ZDJĘCIA:
Bogdan Moczarski (BM)
Cezary Korkosz (CK)
Iwona Majcher (IM)
Jadwiga Moczarska (JM)
Karolina Kalinowska (KK)
Łukasz Zdyb (ŁZ)
Natalia Kann (NK)
Pixabay (px)
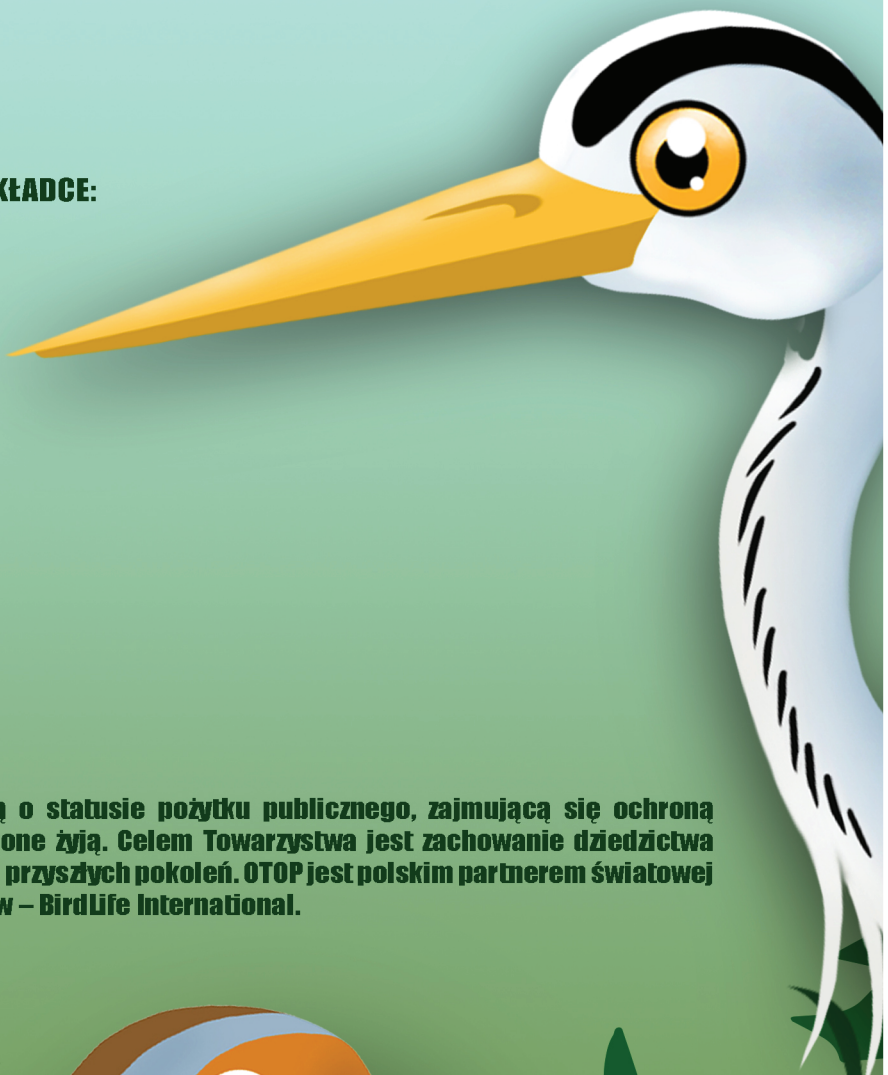
OTOP jest organizacją pozarządową o statusie pożytku publicznego, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Celem Towarzystwa jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. OTOP jest polskim partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków – BirdLife International.
Więcej informacji: www.otop.org.pl